



## **Diversi Tractatus**

**Coloniae Agrippinae, 1629**

Disputatio VIII. An fides sit necessario requisita in adiurante dæmones, ut eorum exterminatio sequatur?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

fundamento. Cæterum à peccato veniali non excusarem per se præfatos exorcistas adiurantes in peccato mortali. Quia nonnulla irreuerentia videtur esse in peccato exercere hoc officium, quando hoc ministerium sit publico & solemnè ritu; tanquam à publico Ecclesiæ ministro. Hoc enim modo proprie est actus ordinis, ad quem est consecratus exorcista. Dixi, peccare venialiter per se loquendo: quia ex inadvertentia, aut ignorantia, aut quia sequi malunt Soti sententiam, facile excusarem. Nihilominus ut euentus scilicet succedat in profligatione dæmonum: consulerem huiusmodi sacram confessionem peccatorum præmittere, quæ parit conscientiam mundiciem, ac sanctitatem: quam valde conducere ad fugandos dæmones, iam diximus, & amplius in sequentibus dicemus.

## DISPUTATIO VIII.

*An fides sit necessario requisita in adiuratione dæmones, ut eorum exterminatio sequatur?*

**E**T videtur vera pars affirmatiua. *Primo:* nam Marci ultimo, dicit dominus; *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, in nomine meo dæmonia eicient &c.* Ex quo loco videtur colligi omnes, quotquot fidem habuerint, dæmonia eicere posse. Et à contrario sensu, qui ea caruerint, non poterunt dæmonia eicere: nam fuit affirmatio est causa affirmatio-

nis: ita negatio est causa negationis.

*Secundo.* Matt. 17. Discipulis quærentibus quare non potuerint eicere quendam dæmonem pessimum, respondit Dominus. *Propter incredulitatem vestram.* ergo fides necessaria est ad dæmones propullandos. Nā si vnum oppositū est causa oppositi, & reliquū oppositū est causa reliqui. Sed incredulitas est causa impediens eiectionem dæmonum: ergo fides erit necessario requisita, imo causa eiciendi dæmones.

*Tertio:* nam eodem loco Matth. 17. ut Dominus commendaret necessitatem fidei, non solum ad eiectionem dæmonum; de qua Christus Dominus loquebatur, verum etiam ad quæcunque miracula patranda: subiungit statim: *Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc, & transibit: & nihil impossibile erit vobis.* Et Lucæ. 17. ad discipulos ait; *Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro, eradicare, & transplantare in mari: & obediet vobis.* Quibus verbis non mediocri exaggeratione intimatur necessitas fidei in eiciente dæmonia, quia pars quædam est hæc eiectio gratiæ miraculorum patratorum.

Pro decisione præmittere oportet diuisionem fidei in virtutem Theologicam, & fidem, quæ est gratia gratis data. Quæ diuisio sumitur à Doctoribus ex Apostoli Epistolis multis in locis. Fides Theologica virtus, est fundamentum totius æ-

difficili supernaturalis, & principium omnium, quæ fiunt ad gratiam Dei consequendam, de qua Apostolus

*Hebra. 11.*

*Sine fide impossibile est placere Deo:* ac proinde communis esse debet cuique Christianorum; ut ea quando voluerit, & ubi libuerit utatur: fides vero quæ est donum, siue gratia gratis data, nõ est communis omnibus fidelibus: sed pro voluntate Spiritus sancti datur ijs, & non illis: ut aperte constat ex eodem Apосто-

*Corin. 12.*

*lo. 1. ad Corinth. 12. ubi post enumeratam fidem inter gratias gratis datas, subiungit: Hæc omnia operatur vnus & idem spiritus, diuidens singulis prout vult.*

*D. Thom.*

Secundo præmittendum est ex doctrina D. Thom. maxime tertio contra gentes ca. 154. in fine, fidem virtutem Theologicam esse habitum: quo proinde credens utitur, cum vult, quia eius vnus necessarius est ad salutem consequendam: at verò fides, quæ est gratia gratis data, non est habitualis perfectio: sicut neque cæteræ gratiæ gratis datæ: sed est impressio, quæ a Deo fit, & cessat cessante actu, & eam oportet iterari, cū actus iterari fuerit opportunum. Ad eum modum, quo Prophetæ in qualibet reuelatione nouo lumine illustrantur, & in qualibet miraculorum operatione oportet adesse nouam efficaciam diuinæ virtutis, ut latius dicit D. Thom. 2. 2. quæst. 164. & de veritate. q. 12. & eadem 2. 2. q. 178. & de potentia. q. 6. Ad has duas differentias reducere possumus omnes

alias, quæ inter fidem Theologicam, & fidem gratiam gratis datam reperiuntur.

Scire autem quid sit, & in quo earum consistat essentia, difficile est: maxime si sermo sit de fide, quæ est gratia gratis data: nam de fide Theologica virtute, multa dicta sunt à sacre Scripturæ interpretibus & Doctoribus Scholasticis, asserentibus esse habitum ad credendum Deo, ut est prima veritas reuelans ea, quæ ad Ecclesie statum concernunt. De fide vero quæ est gratia gratis data D. Thom. 1. 2. q. 11. art. 1. ait, versati circa principia fidei. Et in solutione ad secundam, dicit importare quandam supereminentem certitudinem fidei: ex qua homo fit idoneus ad instruendum alios de his, quæ ad fidem pertinent. Idem dicit lect. 2. supra caput. 12. 1. ad Corint. & 2. 2. q. 4. artic. 5. ad quartum dicit, fidem quæ est gratia gratis data, sumi pro quadam fidei excellentia: sicut pro constantia fidei, ut ait Glossa interlinealis loco citato ex Paulo. Ex quibus locis colligitur; fidem quæ est gratia gratis data esse modum quandam fidei importantem quandam eximiam certitudinem aut fidei constantiam. Quid autem sit modus hic, & quare ponatur, & circa quid versetur: difficile explicatu est, tentabimus autem explicare Dei adiutorio implorato.

Et argumentor sic primo contra dicta D. Thom. Ad instruendos alios

5.

D. Thom.

Interlinealis.

4.

alios de his, quæ pertinent ad fidem: sufficit certitudo quam præbet docti habitus fidei, quæ est virtus Theologica: ergo fictitia est quæcunque alia certitudo. *Confirmatur*: vel illa eximia certitudo, quæ dicitur esse necessaria ad docenda dogmata fidei, est à fide virtute operante intensissime, & hoc non: quia sicut est in potestate fidelis uti habitu fidei: ita habere actum magis, ac magis intentum, quod non conuenit fidei, quæ est gratia gratis data; qua non utitur quis quotiescunque vult, ut dictum est supra in secunda differentia inter has fides; vel illa excellens certitudo non est ab habitu fidei, sed aliunde, & tunc non stat id quod asserit D. Thom. fidem quæ est gratia gratis data pertinere ad virtutem fidei. *Secundo*, fides, quæ est gratia gratis data, commendatur maximè ad patranda miracula, ut patet ex testimoniis allatis in argumentis factis initio huius dubitationis. Sed ad hæc non est necessaria certitudo eximia virtutis fidei. Quod patet, *primo* quia multi infideles operantur miracula. *Secundo*, quia non apparet, quare ad patranda miracula magis conducat certitudo fidei, quam pia affectio charitatis ad Deum, aut ieiunium, vel huiusmodi. *Tertio*, quia constantia illa fidei, quam dicit Glossa interlinealis esse gratiam gratis datam, potius pertinet ad fortitudinem, seu eius partem, patientiam, quam ad fidem: ergo non est modus fidei.

Idem argumentum fit de fiducia: quam quidam adiunctam fidei, dicunt esse fidem gratiam gratis datam: fiducia autem spes roborata est, ut ait Diuus Thom. 2.2. quest. 129. arti. 6. in corpo. & ad secundum, & tertium.

Nihilominus sententia D. Tho. vera est, cuius veritatem manifestabo respondendo prius ad argumenta facta contra sanctum Doctorem. *Ad primum respondetur*, quemadmodum ad docendum conclusiones, quæ ex fidei articulis deducuntur circa Deum, sufficit sapientia humanitus acquisita, puta Theologia, & ad docendum conclusiones circa alia, præter Deum, scientia & rhetorica acquisita, ad docendum delectabiliter. Sed tamè ut hæc fiant in docendo fidem cum modo eminenti & efficaci, Spiritus sanctus largitur quibusdam gratias gratis datas: quæ ad hoc deseruiunt, puta sapientiã, scientiã, gratiã sermonũ, iuxta illud. *Dabo* *Lucæ. 12.* *vobis os, & sapientiam, cui non poterunt resistere aduersarii vestri, Lucæ. 21.* Sic quamuis ad docendos articulos & fidei dogmata, sat sit docentem fidelè habere certissimum eorũ assensũ tamen ad docendum eos modo quodam eminentiori, & efficaciiori, ita, ut docens fiducialiter loquatur, iuxta illud; *Loquebantur cum fiducia verbum Dei, Actorum 4.* & ut audientes commoueantur ad receptionem doctrinæ, est conuenientissima quædam altior certitudo, quam Spiritus sanctus præbet median-

te fi.

re fide, quæ est donum & gratia gratis data.

Ad *confir. resp.* eam eximiam certitudinem, quam diximus esse gratiã gratis datam, non esse grandem intensiõnem fidei virtutis: neque esse elicitiue ab habitu fidei: sed esse motionem quandam, & impressionem ab Spiritu sancto mouente intellectum, & voluntatem fidelis, vt multo certius assentiat credendis, quam ille, qui operatur ex habitu: sicut enim quandoque Deus operatur miraculo se quodam excellentiori modo ea, quæ natura potest operari: ita etiam Spiritus sanctus (qui est causa principalis illius certitudinis, quæ spectat ad fidem, gratiam gratis datam; homo verò instrumentum diuinæ virtutis) excellentius operatur eam certitudinem, quam mediante homine, qui operatur assensum certissimum elicitem ab habitu fidei. Itaque excellentior est ea certitudo, quæ prouenit à gratia gratis data, quæ est fides quæ ea, quæ prouenit ab habitu fidei.

6. *Et si roges.* Cum illa certitudo assensus eximia non sit ab habitu fidei: quare dicitur modus fidei virtutis? quia reperitur & identificatur cum assensu elicito à virtute fidei, vel supponit actum fidei virtutis, vt dicemus statim. In secundo argumento inquiritur finis, ad quem ordinauit Deus gratiam quæ est fides. *Resp.* non ad docendum absolutè articulos fidei: quia sine ea possent doceri, vt

iam dixi: neque ad patranda miracula; quia sine ea effici possent: sed vt homo reddatur magis idoneus ad instruendos alios, de his quæ pertinent ad dogmata fidei, & ad miracula patranda.

*Sed quomodo redditur magis idoneus ad hæc?* Multipliciter, dando scilicet constantiam, ne proponens res fidei deterreatur impedimentis, quæ possunt prædicationi fidei occurrere, fiduciam itidem, id est firmam spem, quod feliciter succedet prædicatio; & hæc omnia parit illa eximia certitudo fidei. Item in patrando miraculis ea eximia certitudo fidei dat securitatem, quod eueniet certissimè effectus miraculosus sine vlla dubitatione, & hæc firmitas, & ablatio hæsitatiõnis valde conducit ad miracula faciendâ, iuxta illud Matth. 21 *Si habueritis fidem, & non ha-* Matt. 21  
Iacobi 1  
*sitaueritis &c.* Et Iacobi 2. *Postulet autem in fide nihil hesitans.*

Ad *tertium resp.* illam constantiam, prima facie, videtur pertinere ad fortitudinem, & fiduciam ad spem: cæterum cum ortum habeant ex certitudine eximia, (quam diximus spectare ad fidem, quæ est gratia gratis data) sicut illa certitudo non est elicitiue à virtute fidei: sic neque constantia à virtute fortitudinis, neque fiducia à virtute spei, sed sunt quædam impressiones Spiritus sancti complentes gratiam gratis datam, quæ est fides, vt innuatur à D. Thom. 2. 2. q. 4. art. 5. ad *quartum.*

Pro

Pro cuius ampliori explicatione libet describere discursum, quem meditatus sum reperiri in usu fidei, quæ est gratia gratis data, maximè quando versatur circa patranda miracula propter quod vocari solet fides miraculorum. Cupit quis confirmare fidem miraculis: necesse est in eo præcedere actualiter, vel virtualiter, assensum fidei virtutis, quod credat Deum posse perficere, siue se ipso, siue medio homine illo fideli, quod pertinet ad Dei omnipotentiam: sed adhuc quantumcunque iste assensus sit intensus, ac certus, non inceptus vsus fidei: quæ est gratia gratis data: quia talem assensum potest quilibet habere, quando & quoties libuerit, at verò quando Spiritus sanctus vult liberaliter communicare donum fidei, quæ gratia est, imprimat actualiter quandam *motionem* intellectui, & voluntati cupientis confirmare fidem miraculis: quæ est certitudo quædam non solum de Dei omnipotentia, verum etiam quod Deus illa miracula operabitur eius fidelis ministerio: in super & *fiduciam*, id est spem firmam, sine vlla admixtione hæsitationis, quod ita eueniet: hoc totum pertinet ad fidem, quæ gratia est, vbi homo habet se vt instrumentum Spiritus sancti: Deinde tertio loco succedit *impressio* eiusdem Spiritus, quæ est gratia miraculorum. Priorem assensum non est difficile inueniri in quolibet fideli: sicut in quolibet inuenitur fides virtus Theolo-

gica; secundum quod pertinet ad fidem, quæ est gratia rarissime, & in raris, quia rarum Dei donum est, quod nemo nouit, nisi qui accipit. *Caictan.* Quæ verba vsurpat Caietanus in expositione Euangelici Textus.

Et hoc donum dedit Deus viris sanctitate insignibus: qui ausi sunt toto spectante Populo, pro confirmanda aliqua veritate fidei, pollicere res mirabiles: quam promissionem prudenter iudicarem temerariam; nisi crederemus, eos diuinitus moueri, vt certo & infallibiliter crederent, ac fiderent sine vlla hæsitatione, per eos de facto efficienda fore miracula promissa. Talem fidem censeo habuisse Heliam, quando *3. Regum 18.* promisit toto spectante populo Israeliico ignem de celo descensurum, ac voraturum Helix victimam Similem etiam habuit fidem sanctus Dominicus, quando cæteris fidelium, ac Hæreticorum adstante, promisit librum, in quo dogma catholicum scriptum erat illæsum ab incendio euasurum, libro Hæretici dogmatis in cinerem resolutum.

His præmissis dico primo Ad abi-genda dæmonia per adiurationem non est necessaria in exorcistis fides, quæ virtus Theologica est. Et quidem non esse necessariam fidem, non inficiabitur is, qui agnouerit, in eiectione dæmonum exorcizantes se habere vt mera Dei instrumenta: Deum verò vt causam principalem: at homo infidelis assumi

potest à Deo vt instrumentum : ad quæcunque mirabilia patrandæ: ergo & ad abigendos dæmones. *Confirmatur* nam per infidelem Balaã pro-

*Num. 22.* phetauit Deus *Num. 22.* cur non etiam per infideles poterit abigere dæmones? Sed de facto homines infideles hac vltos fuisse potestate infra dicemus.

*Assertio probatur primo* ab aliquibus, ex illo *Mat. 7.* vbi Christus Dominus ait: *Multi in illa die: id est in die extremi iudicij, dicent, Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, &c.* sed hos esse infideles non certò constat, esse autè improbos viros benè constat ex illo verbo: *Non noui vos*, phrasi vsitata in sacra Scriptura, in qua sæpè agnitio

*Ioan. 10.* pro approbatione accipitur: vt illud *2. ad Ti. 2.* *Ioan. 10.* Ego cognosco oues meas, & *2. ad Matt. 25.* *Timot. 2.* cognouit Dominus qui sunt eius: *Theophil.* & *Mat. 25.* Nescio vos: quod benè obseruauerunt *Theophylactus*, & alij veteres, & antiquior *Origenes* in ca. 8. ad Romanos.

*9.* *Secundò probatur* ex *Marc. 9.* vbi *Ioannes* ait ad Christum: *Vidimus quemdam in nomine tuo eicientem dæmonia, qui non sequitur nos: Lucas capit. 9.* *Qui non sequitur nobiscum: id est non profitetur tuam fidem.* Ita *Victor Antiochenus* *Marc. 9.* dicens: *Respondere licet, multos in Christum alioqui nõ credentes, apud Iudaos extitisse: qui huiusmodi gratias, & prerogatiuas acceperant.* Idem *D. Augustinus*, *libr. 4. de consensu Evangelistarum capit. 5.* *Beda* & *Theo-*

*phylactus* *Marc. 9.* non tamen isti Patres negare possunt, hunc aliqualem habuisse fidem, saltem acquiritam: qua credebat in Christi nomine potuisse dæmonia eiici, alias non es vltus fuisset, non autem credebat Christum esse verum Messiam, ac filium Dei: sicut credebant Apostoli. Bene scio alios Patres affirmasse, hunc habuisse veram fidem Christi, quam uis enim non sequeretur. Ita *Euthymius*, *Marc. 9.* dicens: *Quidam eorum, qui crediderunt gloria amore capti, imitabantur Apostolos, & per inuocationem nominis Christi expellebant dæmones, non sequebantur tamen propter continentiam, & asserum viuendi modum ipsorum.* Hæc ille probabiliter fuisse enim multos ex Iudaïs, qui in Christum crederent, licet eum cum Apostolis non sequerentur, ait *Ioannes capit. 8.* igitur potuit fieri, vnum ex his fuisse hunc, qui in nomine eius dæmonia eiciebat. *Ambrosius* etiam hanc confirmat sententiam: quare ex testimonio citato tantum probabiliter nostra assertio stabilitur.

*Tertiò probatur* ex Actibus Apostolicis *capit. 19.* vbi narratio fit in hæc verba: *Tentaerunt quidam de circumcuntibus exorcistis inuocare super eos, qui habebant spiritus malos, nomen Domini Iesu: dicentes, adiuro vos per Iesum, quem Paulus prædicat. Erant autem quidam Secua Iudæi Principis Sacerdotum septem filij, qui hoc faciebant. Respondens autem spiritus nequam dixit eis: Ie-*

sum noui, & Paulum scio, vos autem qui estis: Et insiliens homo, in quo erat demonium pessimum, in eos & dominatus amborum, inualuit contra eos: ita ut nudi & vulnerati effugerent de domo illa. Hoc autem notum factum est omnibus Iudæis, atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi, & cœciliis timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Iesu. Hæc Lucas, ubi clarè apparet homines, qui non credebant in Christum, imò qui aduersabantur doctrinæ Christi (sicut fas est credere de filiis Pontificis Iudæorum) in virtute Christi, & sub eius nominis inuocatione eijcere dæmonia. Ex quo timor reuerentialis inuasit Iudæos, & Gentiles, & factum hoc grandem gloriam adiecit Christo, & eius doctrinæ.

*August.* Quare probatur ex Patribus. Augustinus namque libro secundo, contra Iulianum Petilianum. 80. versans testimonium citatum ex Marc. & Lucæ 9. astruit nostrum assertum: & Patres quamplurimi explicantes illud Lucæ 2. Filij vestri in quo eijciunt? aiunt esse intelligendum de exorcistis Iudæorum, tempore Christi Domini: & Epiphanius, aduersus Iulianum Hæres. 30. refert de Iosepho homine Iudæo, quod nec dum credens, in nomine Iesu à dæmonio hominem obsessum liberauerit.

*II.* Secundo dicitur. Potestas hæc propulsandi dæmones per adiurationem, non viget, neque viguit in communitate infidelium siue illi sint Iu-

dæi, siue Sarraceni, aut Hæretici. Probatur, quia si potestas hæc vigeret in communitate infidelium, maxime in eorum pestiferis capitibus: Deus censeretur, & esset falforum dogmatum testis, ac confirmator: quod Deo attribuere blasphemum est: igitur nequiquam concedenda est hæc potestas communitati infidelium. Antecedens probatur: quia potissimi fines, ob quos Deus Ecclesiæ suæ potestatem ad abigendos dæmones, & quæcunque alia mirabilia patranda concessit: ijs nimirum sunt, ut veritas fidei confirmaretur, aut sanctitas, vel innocentia abigèntium innotesceret: sed si communitas infidelium, aut eorum peruersa capita, hac potestate fungerentur: omnes censerent eorum blasphema dogmata confirmari vtu & exercitio illius potestatis: ergo non est credendum Deum illam potestatem ijs infidelium communitatibus concessisse, ne simplices decipiantur, putantes eiectione dæmoniorum (quæ inter res mirabiles computatur) eorum peruersa dogmata confirmari, aut eorum damnabilem vitam approbari.

*Secundo.* Nunquam legimus hanc potestatem in exercitio viguisse apud infidelium cœtus: de quibus præsumitur in confirmationem falsæ doctrinæ suæ eam potestatem (si haberent) ordinaturos: ergo signum est eos non habere potestatem: nam si haberent eam, aliquando



exercitio mandarent. Et quidem de Hæreticis potissimè nostra procedit probatio: qui etsi tentarunt sæpè dæmonia eijcere, non valuerunt perficere, cum passim apud Catholicos id videamus fieri. Historiam de hac re narrat eleganter Thomas Bosius libr. 23. de signis Ecclesiæ c. 1. sumptam ex Surio & Frederico Staphilo. Sed age: verba Staphili perlege in absoluta responsione cōtra Iacobum Schmidelinum: Possum ego (inquit Staphilus) redigere mihi in memoriam anno 1541. dæmoniacam quandam puellam è Misnia ditione. adductam Vvitembergam ad Lutherum: ea spe quod Lutherus, velut tertius Helias, puellam istam à malo dæmonio liberaturus esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostendoret, at tandem tandem, iussit puellam adduci in Parochiana Ecclesia Vvitembergensis Sacrarium: illicque coram alijs plerisque Doctoribus, & eruditjs viris, (inter quos ego quoque magister iuuenis aderam) dæmonem cepit adiurare, & exorcizare: sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cum autem ille diu, multumque adiurasset dæmonem, cedere illi noluit: sed eas in angustias (si venia verbo) Lutheri caligas rediguit, vt is quamprimum è sacratio se proripere vellet. At quid accidit? Malignus ille dæmon vsque adeo fores sacrarii obstruxerat, vt neque forinsecus, neque intrinsecus, aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores angustias adduxit, ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire, verum obstabant illi

cancelli ferrei sicque compulsus est, vna nobiscum tantisper inclusus, hæere, donec per cancellos ferreos ab aditu nobis oblata securis, mihi que ceu iuueni vero tradita, vt ea fores affringerem, quod equidem tum conatus sum, & ad effectum perduxi. Interea vero visu admirandum erat, vt Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumque cōsistaret, atque instar ouis parturientis huc illucque se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem Historiam narrat Guillelmus Lindanus, Dialogor. 3. capit. Lindanus primo dubitantij, & Bredembacius, collationum lib. 7. capit. 40. qui & Bredembacius capit. 42. rem similem narrat de quadam fœmina, quam Hæretici tentarunt à dæmone liberare, nec valuerunt.

Obiicit quispiam. Hoc dictum cum primo non cohæret, in primo asserimus non esse necessariam fidem ad dæmonum propulationem, in hoc verò secundo negamus id cæteribus infideliam. Resp. nos consulto dixisse in hoc secundo dicto potestatem abigendi dæmones non vigere in communitatibus infidelium, quia communiter ad confirmationem suæ falsæ doctrinæ id tentant perficere, cui impossibile est Deum suppetias ire, aut testificari, imo etiam si ad hunc finem non intentent dæmones abigere, quando capita Hæreticorum id conantur, plebs rudis censeret, vel ad confirmationem suæ scetæ, vel ad approbandam sanctitatem suorum ministrorum Deum id operari. At vero in primo dicto asserimus, non esse inconueniens, quia.

quin potius aliquando (sed rarò) accidisse, ut vnus, aut alter infidelis, hæc potestate, & eius vsu profliget dæmones, quando, scilicet, ex circumstantijs rerum gestarum, hæc dæmonum profligatio non cedit in confirmationem falsæ doctrinæ, aut approbationem innocentia impiorum ministrorum; sed in Dei, & Christi Domini gloriam; quod videre licebit in exemplis allatis circa primum dictum. Nam ille, de quo Marci, & Lucæ. 9. Liberatus est à dæmone per infidelem, sed inuocato Christi nomine; vbi cum tam adstantes, quam exorcizans, essent iudæi; non potuit eiectio dæmonum per inuocationem nominis Christi ordinari ad impugnandam fidem Christi, quam impii Iudæi impugnabant; sed ad Christi laudem, magnificentiam, potestatem, ac gloriam. Idem dico de filiis Sceuæ tummi principis sacerdotum. At verò quando Hæretici exorcizant, inuocant Christum, cuius doctrinæ ipsi se iactant professores. Vnde si rude vulgus videret eorum exorcizationem ad effectum dæmonum pellendorum perducì, putaret eo signo impia dogmata Hæreticorum confirmari; quare DEVS illis non confert talem potestatem.

34. Dico tertio Fides, quæ inter gratias gratis datas annumeratur, non est necessaria ad abigendos dæmones; sicut neque ad alia mirabilia efficienda, quæ superant naturales hominum vires.

Probaturs primo. Quia hæc gratia gratis data, vel est idem cum assensu fidei virtutis Theologicæ, vel supponit illum, ut superius prænotauimus ex D. Thom. doctrina. Sed in primo asserto probauimus, non esse necessariam fidem, virtutem Theologicam, ad esse exorcizantibus, & abigentibus dæmones: ergo neque fides, quæ Dei donum est, est necessaria ad id perficiendum. Secundo. Sæpè exorcistæ fideles accinguntur, ut per exorcismos Ecclesiæ, abigant dæmones, nullam certitudinem habentes se eiecturos: imo valde dubitantes de successu fœlici, & tamen quandoque reuera eijciant eos ab obsessis: ergo ad expulsionem dæmonum non est necessaria fides, quæ dicitur donum Dei, & inter gratias gratis datas computatur. Probaturs cõsequentiã ex præiactò fundamento, vbi asseruimus fidem, quæ donum est, & gratia gratis data perfici certitudine futuri euentus circa rem aliquam mirabilem perficiendam.

Dico quarto Nil ita proximè conducit ad expellendos dæmones, sicut fides exorcizantium, aut exorcizatorum. Consulto addidi, proxime: quia licet charitas habeat hos effectus eminenti quodam modo præ cæteris virtutibus: tamen charitas censenda est ut causa vniuersalis, eo quod forma est, & parens cæterarum virtutum: quibus adscribendi sunt peculiare effectus, ut proximis principiis: saltem per appropriationem, & isto pacto dicimus

F ; fidem

fidem potissimè conducere, quia proxima disponit propter statim dicenda. Hoc assertum colligitur ex sacris literis citatis in argumentis factis initio dubitationis. Imo ferme omnis operatio miraculosa, & prodigiosa attribuitur fidei in sacra Scriptura.

Et quidem de fide, quæ virtus Theologica est, sic ostendo, & explico assertum nostrum. Nam omnes operationes miraculosæ, ac mirabiles, inter quas reponitur fugatio dæmoniorum, potissimè ordinantur ad confirmationem dogmatum fidei: ut supra docuimus, & habetur *Marcivltimo*: ergo congruum est, ut habenti fidem, maxime concedatur mirabilia operari: præcipuè dæmonum eiectionem. *Secundo* quia fides qua credimus Dei adiutorio dæmones ab hominibus posse fugari, & ab eisdem multa alia mirabilia fieri, habet pro ratione, & medio huius assensus diuinam potentiam, quæ valet operari supra caput naturæ: ergo valde disponitur per huiusmodi fidem, qui dæmones vult abigere, ne hominibus molesti sint.

Quod autem valde conducatur ad dæmones fugandos fides, quæ est gratia gratis data, apertius est, quia ipsa est, quæ dat firmitatem, securitatem, & fiduciam certam omni operanti mirabiles res, ut patet ex prænotatis in initio dubitationis: ergo & abigenti dæmones, quod inter res mirabiles, & quæ exce-

dunt hominum naturales vires computatur. Quin imò si adsit fides quæ est gratia gratis data ad eieciendos dæmones, nisi apponatur ab homine impedimentum, aut obex, infallibile erit adesse dæmonum eiectionem per gratiam miraculorum.

Supere est respondere argumentis factis in oppositum ad probandum, fidem esse necessariè requisitam: sed antequam eis satisfaciamus, aduertendū est, multa testimonia, quæ de fide loquuntur, interpretari antiquos Patres, de fide, quæ est gratia gratis data, & pleraque alia de fide virtute Theologica: at hisce nostris calamitosis temporibus (quando omnium Hæresum sentina expositione fidei cuiusdam fictitiæ, quam Hæretici huius ætatis, satis superque esse ad salutem consequendam asseruere, emanavit, occasione capta ex aliquibus sacra Scripturæ locis, qui de fide loquuntur) nullo modo admittunt vllum locum, vbi sit mentio fidei, esse interpretandum de fide virtute Theologica, (quam Patres Orthodoxi rectè constituunt esse iustificationis exordium,) sed de quadam monstruosa, & fictitiæ fide quæ ipsi confingunt, quod non est præsentis instituti disputate. Cæterum moderni Catholici quamplures, in aliud extremum declinantes, vix admittunt vnum aut alterum testimonium de fide, gratia gratis data interpretandum: sed de virtute Theologica. Nos verò cum Patribus antiquis quædam de fide vir-

de virtute Theologica, quædam de gratia gratis data, prout facti textus intelligentia postulat, explicare non verebimur, respondentes ad argumenta propofita in principio dubitationis.

17.  
Marc. vii.  
1. Exposit.

In primo argumento affertur testimonium in hoc articulo sæpè citatum ex *Marci ultimo*, quod ut semel exponamus fufius quam alibi, notandum est, quosdam illud interpretari de fide, quæ est gratia gratis data, non de fide, quæ est virtus Theologica. Quia illi effectus mirabiles ibi recensiti non sunt fidei virtutis, quæ communis est omnibus Christianis: sed fidei, quæ donum est, & gratia gratis data: quam quidam, & rari habent, alij & plures carent. Ita videtur interpretari Alphonsus à Castro, de Hæresibus, verbo exorcismus: nec est omnino improbabilis expositio: maxime si asseratur fidem, quæ donum est, identificari, cum actu fidei virtutis.

Castro.

18.

Existimo tamen, illum locum esse intelligendum de fide, quæ virtus Theologica est, & necessaria omnibus fidelibus, non de gratia gratis data. Probat, quia de ea fide loquitur DOMINVS, de qua immediatè ante dixerat: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui vero non crediderit condemnabitur.* Certum est autem illic fieri sermonem de fide Theologica virtute: qua qui carent con-

demnabuntur: ergo non de fide, quæ est gratia gratis data. Quo supposito.

19

Quidam dicunt, præfatum testimonium esse intelligendum de potestate faciendi mirabiles res illas, non de actu faciendi: illam habuerunt omnes Christiani primitivæ Ecclesiæ; hunc non omnes, etiam sanctissimi viri. Qualis fuit Ioannes Baptista, de quo dicitur Ioannes vigesimo nullum miraculum fecisse. Hæc interpretatio non placet: quia illa potestas vel est per designationem ad faciendam miracula, vel per idoneitatem: non primum, quia etiam in primitivæ Ecclesiæ non omnes fideles designati erant ad eos mirabiles effectus perficiendos: neque etiam fideles huius temporis. Secundo, quia prior illa sententia: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, &c.* respicit omnes fideles etiam huius temporis: ergo & illa, quæ statim subiungitur: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, &c.*

Ioan. 20.

2. Exposit.

Secunda expositio ut illa promissio tantum fuerit facta fidelibus primitivæ Ecclesiæ; quia sicut omnes, aut ferè omnes incumbant prædicationi fidei; ita omnibus aut ferè omnibus assistebat Spiritus sanctus, ut per eos mirabilia patraret ad confirmationem eorum, quæ prædicabant. Sed expositio hæc exploditur, pari ratione sicut prima.

Tertia

3. Expositio.

20

Caietan.

Tertia expositio est domini Caietani super hunc locum dicentis, quantum est ex parte virtutis fidei nisi impedimentum ab habente fidem præstetur, sequentur ea mirabilia. Hæc interpretatio propius rem attingit, in eoramen quod insinuat secluso impedimento, aut defectu fidei virtutis, semper ea signa subsequutura falsa mihi videtur; quia sæpè contingit, & modo contingit viros fide, & sanctitate insignes nullum apponentes impedimentum hos mirabiles effectus non perficere.

4. Expositio.

Regula ad intelligendâ Scripturam.

Matth. 7.

Luca. 11.

Iacob. 4.

Quarta expositio mihi magis arridet, scilicet, eam promissionem Christi Domini non esse ita amplè intelligendam, vt verba in cortice sonant; sed quibusdam appositis limitationibus Pro cuius expositione, lector studiosè, aduerte regulam ad intelligendam sacram Scripturam apprimè necessariam; ea est. Propositiones quasdam affirmatiuas, & vniuersales in sacris literis sæpè esse intelligendas non in ea amplitudine, quâ verba referunt, sed quibusdam subintellectis; verbi gratia, dicitur Matthæi septimo, & Lucæ. 11. *Petite & accipietis, &c. quia omnis, qui petit, accipit,* etiam dicitur Iacobi quarto. *Petitis, & non accipitis, eo quod male petatis.* Igitur debet illa vniuersalis intelligi si petitio legitimis sit vallata conditionibus; de quibus egimus tractantes de efficacia orationis. Est etiam alterum exemplum immediatè ante testimonium, quod versamus ex Marci ultimo; vbi dicitur. *Qui credi-*

*derit, & baptizatus fuerit saluus erit; nūquid ea vniuersalis, vt verba in cortice sonant intelligenda est? absit. Sic enim intelligit Calvinus; cum tamen multi credentes & baptizati detrudètur in infernum. Sed intelligi debet, si adiant alia necessaria ad salutem; quæ ex sacris literis colliguntur, putà charitas, pœnitentia, & interdum Exomologesis peccatorum; id est confessio.*

Non dissimiliter ea propositio; *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, non debet intelligi, omnes quotquot crediderint ea signa effecturos; sed subintelligendo quando, & quomodo oportuerit; & eos, quos oportuerit: non enim omnes fideles fœminas ea respicit sententia, quibus enim non est datum in Ecclesia loqui, nec etià hæc signa facere, quia Ecclesiæ non esset vtile, & ipsis esset perniciosum. Item cum hæc signa facere Deus dederit ad Ecclesiæ communem vtilitatem, & fidei confirmationem, non eodem modo verificabitur tempore primitiue Ecclesiæ, & modò. Nâ tempore nascētis Ecclesiæ, vt supra deduximus ex Gregorio, & August. necessaria erant crebra prodigia & signa; vt fides nouella confirmaretur, & stabiliretur. Confirmabatur autem prodigiis & signis; frequentius autem eiectione dæmonum ab obsessis, & linguarum dono, vt constat Matthæi & Lucæ 9. & alibi sæpè, & in actibus Apostolorum.*

Matth. 9  
Luca. 9

Quar.

Quare ferè omnes fideles vt con-  
cionatores, ita & miraculorum pa-  
tratores erant. At verò nostris tem-  
poribus: quia Ecclesia iam per orbē  
propagata, & tot radices altas misit:  
hæc miracula à Diuo Marco recen-  
sita, non ita crebrò fiunt, sed rarò,  
quando id expedit vtilitati Ecclesie  
Christianæ. Quare illa promissio nõ  
ad singulos fideles extenditur, sed  
dumtaxat ad eos, quos & quando  
diuina prouidentia viderit expedi-  
re vtilitati communi Ecclesie, vel in  
confirmanda fide, vel in manifestan-  
da alicuius communitatis, aut viro-  
rum piorum sanctitate, aut alio quo-  
piam simili.

His suppositis, pro interpretatio-  
ne illius testimonij *ex Marci ultimo,*  
*ad argumentum responderetur:* ex eo non  
colligi omnes fideles pollere pote-  
stare actualiter pellendi dæmones:  
& esto ita esset, negatur consequen-  
tia, quæ sit à contrario sensu, scilicet  
eos, qui fide caruerint, non posse  
dæmonia eijcere: quia argumenta-  
tio à contrario sensu non valida est:  
similiter illa: sicut affirmatio est  
causa affirmationis, ita negatio cau-  
sa negationis, nisi affirmatio sit  
causa totalis affirmationis: non au-  
tem sic sit in præsentiarum: quia  
sola fides non sufficit ad eijciendos  
dæmones, aut alia miracula patran-  
da: cum requiratur gratia miraculo-  
rum, quam non omnes fideles ha-  
bent. Distinctas enim esse gratias,  
fidem, & gratiam miraculorum, pa-  
tet ex Diuo Paulo, loco citato, &

ex Diuo Thoma 2.2, *questione 178. art.*  
*1. ad 5.*

Quinimò addiderim (quod val-  
dè notandum est) neque fides, vir-  
tus Theologica, neque fides, quæ  
est gratia gratis data, sunt principia  
proxima patrandi miracula, sed dis-  
positiones ad recipiendum donum  
miraculorum: quod est principium  
actuum instrumentale talis patra-  
tionis: ita Diuus Thom. *de potentia,*  
*question. 6. articul. 9. ad primum.* *D Thom.* Dis-  
positiones, inquam, sunt, sed directo  
modo: nam fides, virtus Theo-  
logica, disponit subiectum ad gra-  
tiam miraculorum recipiendam,  
non quia infallibiliter sequatur ea  
receptio, potest enim sine vlla cul-  
pa non sequi: cum multi viri pij &  
fideles non faciant miracula, sed  
quia reddit idoneum ad modum  
superius explicatum in quarto as-  
serto: at verò fides, quæ est gratia  
gratis data, ita disponit subiectum,  
ac reddit idoneum ad gratiam mi-  
raculorum recipiendam: vt si per i-  
psum subiectum non steterit, infalli-  
biliter sequetur & receptio gratiæ  
miraculorum, & eorum patratio.  
Quæ omnia patebunt consideran-  
ti, quæ diximus initio huius dubij  
explicantes, in quo consistat, & com-  
pleatur ratio fidei, quæ est gratia gra-  
tis data.

Testimonium adductum in argu-  
mento secundo initio dubitationis fa-  
cto valdè vrget aduersus primam, &  
tertiam asseriones nostras. Insuper  
difficile explicatu est de qua incre-  
duli-

dulitate ibi sermo fit, an de ea, quæ opponitur fidei virtuti? an fidei, quæ gratia gratis data est? Et videtur fieri sermonem de incredulitate, quæ opponitur fidei virtuti: quia illo in loco Christus Dominus reprehendit Apostolos de incredulitate, quam habere, aut ea carere in eorum fuit potestate: alias non reprehendisset illos, ac culparet: ergo sermo erat de incredulitate opposita virtuti fidei: etenim de incredulitate, id est de carentia fidei, quæ donum est, non obiurgantur, cum sicut habere fidem, quæ donum est, non est in nostra potestate, sic neque ea carere nobis vitio dabitur. Confirmatur ex Dino Hilario Can. 17. super Matthæum. *Crediderant (inquit) Apostoli, sed nondum erant perfecta fidei. Nam Domino in monte demorante, & ipsis cum hominibus residentibus, quidam torpor eorum fidem relaxauerat. Ecce torpor discipulorum in culpa fuit eius incredulitatis: quod nequit adaptari, nisi ei, quæ opponitur virtuti fidei.*

Hilarius.

32

*In oppositum est: Nam Dominus loquitur de incredulitate, quæ opponitur fidei: quam commendat in verbis immediatè sequentibus, dicens: Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, ducetis monti huic transi hinc, & transibit: & nihil impossibile erit vobis. Certum est autem, fidem montes valentem transferre, esse fidem, quæ appellatur miraculorum, & est gratia gratis data. Secundo. Incredulitas, quæ opponitur*

virtuti fidei, fidem euacuat: at quis dicat Apostolos oblato puero oblesso, quem non potuerunt sanare, fidem perdidisse? Ergo non fit de ea in testimonio illo sermo: sed de ea, quæ opponitur fidei gratiæ gratis data.

Quidam dicunt in testimonio citato fieri sermonem de incredulitate, quæ opponitur fidei virtuti; & concedunt, Apostolos, quando non potuerunt sanare illum puerum, fidem perdidisse: nimirum quia putauerant Christum Dominum non omnia miracula posse perficere; aut vero dubitauerunt de Christi potestate, dubius autem in fide infidelis est. Quibus autoribus videtur fauere Cyrillus citatus, & expressius Chrysostomus Homil. 58. super Matthæum, inquit; *Quare non latet, quia discipuli hac in re titubauerunt: quamuis non omnes: Columna namque Apostolorum non aderant, id est Petrus, Iacobus, & Ioannes: qui adfuerant Christo in monte Thabor. Fauet etiam & id quod dixit Dominus; O generatio praua, & incredula quandiu ero vobiscum, &c. Existimo autem, hæc verba non referri ad Apostolos, sed ad cæteros adstantes Iudæos, qui Christo aduersabantur, & ad patrem pueri, qui de eius potestate dubitabat, dicens Marci 9. *Si quid Marci, potes adiuua nos. Insuper censeo non ita facile Apostolos esse inurendos nota infidelitatis; maxime, quia si ita esset, Christus Dominus**

Cyrillus  
Chryso

eos

eos acerrimè reprehenderet, quod non fecisse aperte constat ex sacro textu.

24

Caietan.

Alii aiunt, Apostolos non perdidisse fidem; sed non habuisse eam, quæ necessaria erat ad dæmonem illum expellendum. Ita Caietanus super caput 17. *Matthæi*. Quæ autem esset ea fides necessaria ad dæmonem expellendum, non explicat, neque probat eam esse necessariam ad id efficiendum, de quo nostra procedit dubitatio.

Alii communiter dicunt, Apostolos non fuisse passos dispendium fidei, sed diminutionem, & sic explicant Patres citatos, maximè Hilarium. Sed neque hoc placet, quia isthæc diminutio fidei, aut extitit ex parte obiecti, ita quod Apostoli discrediderunt vnum articulum fidei, quem antea crediderant; & hoc non, quia amississent totam fidem, ut Dinus

D. Thom.

Thomas demonstrat supra *question. 5. articul. 3.* aut vero diminutio facta est quantum ad intensionem, ita quod fides eorum remissior fuit, quando eis obtulerunt puerum obsessum; & neque hoc consistere potest, quia, ut superius ostendimus, intensio fidei non est principium miracula faciendi; cum videamus homines sanctissimos & feruentis fidei, qui non faciunt miracula, ut Ioannes Baptista, de quo *Ioannis vigesimo* dicitur nulum fecisse miraculum; ergo ne-

Ioan. 20.

que propter remissionem fidei, Apostoli impotentes euasere ad eijciendum dæmonium à puero illo oblesso.

25

In præfato testimonio explicando sacre Scripturæ interpretes sine distinctione loquuntur; dum nunc de incredulitate, quæ opponitur fidei, nunc de ea quæ opponitur fidei gratiæ gratis datæ, permixtè interpretationem instituunt; ita ut vix percipias de qua fide sua placita depromant; fortasse confusio- nis causa est, quia fides, quæ est gratia, non distinguitur realiter à fide virtute: sed tantum addit modum quemdam, ut superius docuimus.

Mihi verò sub correctione doctiorum videtur dicendum, illum locum interpretandum de incredulitate, quæ opponitur fidei, quæ est gratia gratis data. Mueor argumentis factis in secundo loco pro hac parte. Itaque assero Domino existente in monte Thabor cum tribus discipulis, cæteri Apostoli oblatum puerum dæmoniacum non potuerunt sanare, non quia fidem Theologicam virtutem perdidissent, sed propter defectum fidei, quæ est gratia gratis data, quæ licet possit haberi sine vllis meritis, aut non haberi sine vllis demeritis, cum ab Spiritu sancto pro sua voluntate quibusdam negetur, & quibusdam communi- cetur: tamen homines interdum posse apponere obicem, & impedimentum præstare fidei dono.

G 2

&



& alijs gratis recipiendis non dubito: maximè si mens humana aliquibus perturbatis affectionibus vrgeatur: quod Apostolis accidisse in euentu commemorato, mihi fit verosimile, & in receptione prophetica impressionis palam fit.

Quod dicimus: quia spiritus propheticus aliquando Prophetis defecit propter perturbatum animum: cuius pacatio & quies necessaria est ad recipiendas propheticas impressiones. Esto exemplum in Heliseo, 4. Regū 3 4. Regum 3. qui & prophetare cupiens de quodam euentu belli, non valuit, eo quod zelus Dei contra Regem Israel ipsius mentem turbauerat, atque indispositam reddiderat ad propheticam reuelationem recipiendam: & idè iussit adduci fidicinem, qui pulsando citharam, caneret: Ad quid? ad disponendum se ipsum in mentis eleuationem: quia ira iustissimè contra Regem idololatram, sic eius mentem turbauerat, vt non esset ita aptus, sicut conueniens erat ad prophetandum.

Non dissimiliter, Apostoli eo tēpore, quo oblati sunt illis dæmoniaco pueri turbati erant: & consequenter non apti ad recipiendas impressiones diuinas: id est gratiam fidei, & miraculorum: & idè præstiterunt impedimentum, & apposuerunt obicem, ne fides solita ad facienda miracula eis communicaretur: & hanc turbationem, vt reor, vocat supra Hilarius torporem eorum fidem relaxantem.

Et si roges: vnde prouenerit Apostolis huiusmodi perturbatio? Respondet Lyranus, ex affectu inuidiæ, quam conceperant ex ascensu Iesu in montem Thabor cum tribus discipulis, cæteris relictis ad montis radicem: Nam licet ipsi ignorarent Dominum perrexisse in montis verticem suam ostensurum gloriam: tamen benè viderunt aliquod secretum tribus Apostolis dumtaxat pandere voluisse: & idè inuidiæ fascibus agitati, valdè turbati erant: ac proinde indispositi vt fidei donum, necessarium ad eijcienda dæmonia reciperent. Magna namque mentis recollectio, ac pacatio requiritur ad recipiendas diuinas impressiones; quales esse diximus gratias gratis datas. Et per oppositū perturbatio mentis non modicum apponit eisdem recipiendis obicem & impedimentum.

Secundo respondetur, ortam fuisse eam perturbationem in Apostolorum mentibus ex ira aduersus Iudæos concepta. Nam vt colligitur ex *Marci 9.* Scribæ sequebantur Dominum potius calumniandi, quam pietatis causa, & cum non inuenientes, quia montem Thabor ascenderat cum tribus discipulis; cœperunt disceptare cum reliquis Apostolis, ad montis radicem relictis, fortasse probrodantes, quod puerum dæmoniaco non potuissent sanare. Rationabile autem est, inquit *Caictanus Marci nono.* quod *Caictanus Scri-*

26 Scribæ imputarent discipulis mali aliquid: putâ quod vanè sequeretur Iesum, aut eius detrahentes potestati, & sanctitati: Scribis autem arguentibus, & Apostolis respondentibus, haud dubium quin Apostoli zelo sui Magistri accensi, irascerentur aduersus Iudæos, & perturbarentur: & ideo non potuerunt dæmonium eijcere, apponentes obicem & impedimentum ad donum fidei & gratiâ miraculorum recipiendâ: quod apponitur maximè per iræ perturbationem, etiam si ex zelo iustitiæ proueniat, vt patet in Heliseo, de quo supra. Obiurgati sunt autem de hac incredulitate, id est carentia fidei, quia vix reperitur iustus, qui si his affectibus inardescat non excedat meras & limites virtutis: quamuis ortum habuerint ex zelo virtutis.

Quod si manis omnino inculpabiles Apostolos iudicare in hac sua perturbatione, dicito, Christum Dominum in Apostolis, fidem, quæ gratia est, voluisse deficere ad ostensionem & gloriam suæ potestatis. Fortasse enim existimabant Iudæi Christum simul & Apostolos parem eijcendi dæmonia accepisse potestatem, sicut exorcistæ Iudæorum: vt igitur ostenderet eam potestatem ab eo in Apostolos deriuari, & certis limitibus communicari, eumque esse caput ac largitorem illius potestatis: voluit in eis deficere principia illius potestatis (videlicet fidem, ac miraculorum gratiam) vt non possent liberare puerum dæmoniacum: quem

coram se oblatum sanauit, imperiosè iubens dæmonem exire, non in nomine alterius, vt faciebant discipuli in nomine Iesu, sed absolute iubendo: vt sic magna Iudæorum turba, quæ ad eum conuenerant, agnoscerent non ab alio, sed à se hanc mirabilem habere potestatem.

Ex dictis colligimus, in testimonio quod versamus, sermonem fieri de incredulitate, quæ opponitur fidei, quæ est gratia gratis data: licet non ob id negemus hanc fidem identificari cum fide virtute Theologica, aut eam supponere.

27 *Dicit quispiam*, adhuc insolutum manere argumētum secundum: quod contendeamus probare, sine fide non posse dæmonia eijci: fateor, adhuc solutione eget: Nam quæ diximus ad explicationem testimonij obscuri ex Matthæo allati dumtaxat conducunt.

Solutio igitur argumenti est, sine fide virtute Theologica adiurantes, aliquando, sed rarò dæmonia eiecisse, sine fide etiam quæ gratia est, sæpè: quod experientia vidimus ferè in omnibus exorcistis nostri temporis: at Apostoli, & eorum coætanei Christiani, rarò, aut nunquam sine vtraque fide id effecere, non enim potestas eijcendi dæmonia, & alia, quæ exuperant naturæ vices, eis quantum lacunquæ concessa est, sed copiosissima: in qua annectebantur duæ gratiæ gratis data: fides scilicet, & miraculorum gratia: fides quidem, vt certissimè & sine vlla hæsitacione crederent

derent omne miraculorum genus se posse perficere, & firmissimè se facturos esse sperarent: quod necessarium fuit, ne temerè se ingerentes rerum mirabilium patratiōi, si euentus deesset, ludibrio exponerentur ipsi, & eorum doctrina, & statim sequebatur miraculorum gratia.

Itaque fidei donum non semper comitatur miraculorum gratiam: ut patet in eiectione dæmonū facta ab exorcistis nostris: comitatur autem copiosam gratiam, qualis erat in Apollolis, & postea, se d rard in hominibus insignis sanctitatis: & in his deficiente fide, deficiebat miraculorū gratia: quia annexæ erant, in copia illa eorum potestate: at in alijs, in quibus non est ita copiosa potestas nō est necesse adesse fidem, quæ donum est.

28

Ad tertium quidam moderni nequaquam patiuntur illud testimoniū de fide, quæ est gratia gratis data intelligi debere: ne videantur conuenire cum Calvinistis fingentibus, nescio quā monstruosam fidē, per quam (aiūt) iustificamur. Nos verò, eorum fidem fictam detestantes, nō formidamus præfatum testimoniū, de fide, quæ gratia est, & valdè conducit ad miracula faciendā intelligere cum Chrylostomo, Euthymio, & Theophylacto, ac Abulensi, super caput 17. Matth. questio, 165. & certè locus vix explicabilis est de fide, virtute. Multos enim nouimus aut legimus ingenti, & ardenti fide ornatos, nullum tam è miraculū patrassē:

Chrysof.  
Euch.  
Theoph.  
Abul.

ergo termo Christi Domini, eō in loco, non est intelligendus de fide virtute. Sed quidquid de hoc sit, respond. ad argument. vtramque fidem valdè conducere ad dæmones eijciendos, & alia mirabilia, quæ excedunt humanas vires, patranda, ut nos latè deduximus superius, & ob id valdè ad isthæc opera perficienda à Christo Domino commendari: at verò nō inde inferitur sine ea dæmones abigi nō posse. Sac enim est gratia miraculorum pollere: ad hanc enim potestas eijciendi dæmonia reducitur, ut superius doctui.

## DISPUTATIO IX.

An oratio, & ieiunium necessariū præquirantur in adiurante dæmones, ut eos expellantur

ET pars affirmatiua videtur colligi ex Matthæi 17. & Marci 9. vbi Apostolis seiscitantibus quare non potuerint dæmoniacum puerum liberare, respondit Christus: Hoc genus dæmoniorum in nullo potest exire, nisi in oratione, & ieiunio. Quod testimonium de omni genere dæmoniorum explicant Achanasius lib. de virginitate, Chryostomus, & Euthymias, & D Thom. super caput. 7. Matth. In oppositum est. Nam fides benè potest haberi sine oratione, & ieiunio: ergo, & cæt. Confirmatur: nam multa dæmonia expulerunt Apostoli sine præuio ieiunio Marci. 9. & Luca. 10. Tertio.

1  
Matt.  
Marci.  
Achan.  
Chrysof.  
Euthym.  
D. Thom.  
Marci.  
Luca. 10.  
Tertio.